

۱۴۰۱۴۴۹

کلیات قانون مجازات اسلامی

در نظم حقوقی کنونی

(مواد ۱ تا ۱۵۹ قانون مجازات اسلامی)

تألیف:

علیه‌السلام رحمانی نعیم آبادی

دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی دانشگاه کاشان

مجمع علمی و فرهنگی مجید

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: کلیات قانون مجازات اسلامی در نظم حقوق کنونی (مواد ۱ تا ۱۵۹ قانون مجازات اسلامی)/علیرضا رحمانی نعیم آبادی.
مشخصات نشر	: تهران: مجد، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۴۷۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۵۹۳-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: حقوق جزا — ایران
شناسه افزوده	: رحمانی نعیم آبادی، علیرضا، گردآورنده
رده بندی کنگره	: الف ۱۳۹۵ KMH۲۷۹۴
رده بندی دیویی	: ۳۴۵/۵۵
شماره کتبشناسی ملی	: ۴۱۸۷۴۲۰

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
موارد تخلف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

کتابت انوار مجازات اسلامی در نظم حقوقی کنونی (مواد ۱ تا ۱۵۹ قانون مجازات اسلامی)

تألیف: علیرضا رحمانی نعیم آبادی

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۵ تعداد: ۵۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ و منحصراً «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، تقاطع خیابان وحید نظری و ۲ فروردین پلاک ۱۰۸

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۹۵۲۲ - ۶۶۴۹۳۸۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۵۹۳-۰

ISBN: 978-600-193-593-0

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک‌پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۰۲۱۶۶۴۹۰۹۹۸
فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید مبرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

.....	سخن نویسنده	۷
.....	درآمد	۹
.....	بخش اول: مواد عمومی	۱۱
.....	فصل اول: تعاریف	۱۳
.....	فصل دوم: قلمرو اجرای قوانین جزائی در مکان	۲۷
.....	فصل سوم: قلمرو اجرای قوانین جزائی در زمان	۶۵
.....	فصل چهارم: قانون، به‌دن جرائم، مجازات‌ها و دادرسی کیفری	۷۵
.....	بخش دوم: مجازات‌ها	۸۱
.....	فصل اول: مجازات‌های اصلی	۸۳
.....	فصل دوم: مجازات‌های تکمیلی	۱۱۰
.....	فصل سوم: نحوه‌ی تعیین و اعمال مجازات‌ها	۱۳۵
.....	فصل چهارم: تخفیف مجازات و معافیت از آن	۱۶۳
.....	فصل پنجم: تعویق صدور حکم	۱۷۸
.....	فصل ششم: تعلیق اجرای مجازات	۱۸۶
.....	فصل هفتم: نظام نیمه آزادی	۲۱۷
.....	فصل هشتم: نظام آزادی مشروط	۲۲۲
.....	فصل نهم: مجازات‌های جایگزین حبس	۲۳۸
.....	فصل دهم: مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان	۲۶۱
.....	فصل یازدهم: سقوط مجازات	۲۷۶
.....	مبحث اول: عفو	۲۷۷
.....	مبحث دوم: نسخ قانون	۲۸۹
.....	مبحث سوم: گذشت شاکی	۲۹۱
.....	مبحث چهارم: مرور زمان	۳۰۳
.....	مبحث پنجم: توبه مجرم	۳۲۱
.....	مبحث ششم: اعمال قاعده‌ی درأ	۳۳۶

بخش سوم: جرائم	۳۴۱
فصل اول: شروع به جرم	۳۴۳
فصل دوم: شرکت در جرم	۳۶۱
فصل سوم: معاونت در جرم	۳۶۸
فصل چهارم: سردستگی گروه مجرمانه‌ی سازمان یافته	۳۸۲
فصل پنجم: تعدد جرم	۳۸۴
فصل ششم: تکرار جرم	۳۹۶
بخش چهارم: شرایط و موانع مسئولیت کیفری	۴۰۷
فصل اول: شرایط مسئولیت کیفری	۴۰۹
فصل دوم: موانع مسئولیت کیفری	۴۱۹
فهرست منابع	۴۶۵

سخن نویسنده

این نوشته به تحلیل و توصیف کتاب اول قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ و تأییدیه شورای نگهبان مصوب ۱۳۹۲/۲/۱۱ به جز دو بخش پایانی کتاب اول که مربوط به مباحث آیین دادرسی می‌باشد و پرداختن به آن، نوشته ای دیگر را می‌طلبد، پرداخته است. مبحثی که عمده‌ی تغییرات و نوآوری را در قانون جدید داشته و با توجه به کلی و عام بوده این مبحث، بر همه‌ی کسانی که دستی در این راه دارند بایسته است تا به بهترین نحو یادگیری این قسمت پرداخته و تسلط بر مباحث آن، برتری خواهد بود در تحلیل قوانین و عناوین مجرمانه. اگر چه در نگاه نخست شاید آنچه به ذهن خواننده متبادر می‌شود، عدم نیاز به تدوین این کتاب با وجود کتابهای دیگر در این حیطه و پرداختن آنها به مواد قانونی احکامات اسلامی جدید می‌باشد اما این نوشته برای تحقق اهداف و رسالت متفاوت خود نگارش شده و لذا نوشته را دارای محاسن و ویژگیهای زیر کرده است.

۱- در این کتاب سعی شده است در ابتدای هر مبحث و ماده، ابتدا پیشینه‌ی قانونی آن بیان گردد و مواد مرتبط با موضوع از ابجدی آخرین قانون نویسی تا حال، نوشته شود تا خواننده بیشتر و ملموس تر تفاوت‌های ماده و نکات بر خاسته از آنها را احساس نماید.

۲- در ابتدا و پیش از پرداختن به نکات و ویژگیها، قانون و شباهتهای ماده با مواد پیشین به صورت اختصار بیان می‌گردد.

۳- سعی شده است به نکات و ویژگیهای هر ماده که شاید برخی از آنها در ابتدا هم به چشم نیاید پرداخته شود تا نقطه‌ی قوت و ضعف هر ماده بهتر شناخته و قضاوت در خصوص آن را آسان تر نماید.

۴- تا آنجا که امکان داشت و ضرورت اقتضاء می‌نمود در ذیل هر ماده به بیان آراء وحدت رویه و نظرات مشورتی اداره‌ی حقوقی قوه‌ی قضائیه نیز پرداخته می‌شود و در عین حال سعی شده دغدغه‌ی نویسنده نیز که اختصار در نوشته و پرهیز از بیان مطالب غیر مرتبط و تکراری است، بهتر تأمین گردد تا در عین اینکه ارزش مطالب را بالا ببرد سخن را ملال آور و کتاب را از رسالت خود دور ننماید.

۵- شاید ویژگی مهمی که بتوان بر این نوشته نهاد، بسنده نکردن به نکات هر ماده به صورت مستقل است بلکه سعی شده است تا جایی که امکان دارد مباحث پایه ای و

۸ □ کلیات قانون مجازات اسلامی در نظم حقوقی کنونی

مبنایی که لازمه‌ی آگاهی هر شخص حقوقی می‌باشد و آن را در استدلال مناسب یاری خواهد نمود، مرتبط با هر بحث گنجانده شود و کتاب را به سمت و سویی ببرد که بتواند در مباحث حقوق جزای عمومی نیز یارای علاقمندان گردد.

۶- در نهایت سعی شده است نوشته ای باشد درخور دانشجویان، وکلاء، قضات و داوطلبان متقاضی آزمونهایی چون وکالت و قضاوت و سردفتری و دوست داران حقوق کیفری، تا سهم بسیار ناچیزی در دنیای حقوق کیفری داشته باشیم.

www.ketab.ir

درآمد

قانون مجازات اسلامی که در مورخ هشتم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هفتاد توسط کمیسیون امور قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی تصویب و با توجه به ایراد شورای نگهبان در مورخ هفتم آذر ماه همان سال به تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید دارای ایرادات متعددی بود اما مقنن در چندین نوبت آن را تمدید نمود این قانون همچنان لازم الاجرا می بود تا اینکه لایحه ی قانون مجازات اسلامی که به عنوان لایحه ی یک فوریتی در مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، در مورخ بیست و پنجم آذر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت تصویب شود اما امکان اجرای آن وجود نداشت تا اینکه طبق اصل ۸۵ قانون اساسی در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال در مورخ یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و دو تصویب و در تاریخ یکم اردیبهشت ماه نود و دو به تأیید شورای نگهبان رسید تا همچنان امیدی که به تصویب قانون مجازات دائمی وجود داشت محقق نگردد. این نوشته به بررسی مواد عمومی این قانون پرداخت تا ضمن اختصار در توضیحات از بیان نکات اصلی آن غافل نماند از این رو بر آن دیدیم که در ذیل هر ماده به بیان نکات و ویژگیهای آن بپردازیم و این روش را مناسب ترین روش برای بیان نکات می دانیم تا به بهترین وجه در ذهن خواننده باقی بماند و ضمن مقبول افتادن در بین علاقه مندان بتواند گامی هر چند کوتاه در مسیر اعتلای دانش حقوقی داشته باشد. در پایان دست تمامی اساتید و حقوقدانانی که اندیشیدن را به من آموخته اند می بوسم و نهایتاً از آقای سید عباس حسینی نیک مدیر محترم انتشارات مجد کمال تشکر و قدردانی را دارم.

تو اگر در تپش باغ خدا را دیدی، همت کن
و بگو ماهی ها حوضستان بی آب است
سهراب سپهری